

Đôi ông đôi ông là mẹ tôi về Giám mục tiên khởi của mẹ tôi giáo phận, thôi mà cuộc sống ngài vẫn luôn đôn sơ và đằm bằm, nếu không muốn nói là khốc khốc.

Đức Cha Micae Nguyễn Khắc Ng

Bên Thơ Nhĩ Kỳ, Azit Nexin, tác giả cuốn “Nhớ ng nhớ thích đùa”, đã trình làng mẹ tôi tập truyện ngắn viết tựa đề: “Con cái chúng ta gì thì t”. Còn tôi viết Nam, nhà văn Sĩ Thơ Nguyễn đã sáng tác mẹ tôi ca khúc qua đó giả thuyết được rằng: “Bố là tốt cả”. Thì ra bố hát con khen hay và ngược lại, con hát bố khen hay, âu cũng là lẽ thường tình của cuộc sống: mẹ tôi gì cả nhà mà không khen. Cùng mẹ tôi thì thóc lúa, giả xin ăn theo cùng giáo phận Long Xuyên, viết về mẹ tôi ng nhớ cha trên cùng tập viết, đó là Đức Giám Mục Micae Nguyễn Khắc Ng.

Vào những năm đầu thập niên sáu mươi, khi y già còn bé tởm bé teo, cả mẹ tôi hoa phồng nở và mùa hè sắp sắp trái, thì tôi thì có hai ông “Vít V”, tức là hai Đức Giám mục, thì ông lui tới các Tiểu chủng viện thuộc di sản “Bức k di sản”: Đức Cha Phil. Nguyễn Kim Điền, giáo phận Cần Thơ và Đức Cha Micae Nguyễn Khắc Ng, giáo phận Long Xuyên.

Đức Cha Điền thì ông đôn và chỉ ưu nh ông hình nh về dòng Tiểu Đ. Các chú rít lý làm tâm phúc kh u phúc khi thì y ngài đ p xe xích lô và sống gia nh ông anh em lao đ ông. Gi ông nói cả ngài còn ng t h n c đ ông cát và mát h n c đ ông phen. Riêng n c i c a ngài thì t là đ th ông và đ m n.

Còn Đức Cha Ng thì nh p đ m t cách tr c ti p, gì thì u giáo phận Long Xuyên, mẹ tôi giáo phận mẹ tôi toanh vùng đ ông b ông sông C u Long về nh ông nhu c u th t c p bách v xây đ ông c s v t ch t cũng nh tinh th n, nên r t c n nh ông ng i c ng tác.

Các ngài thì ông k t thúc chuy n vi ng thăm cả mình b ông cách cho các chú ngh h c m t ngày, đ ông thì trao cho cha qu n lý m t s ti n, đ đãi ch ông vi n m t b a c m th nh so n, v n đ c g i là “caena magna”!!!

Tôi đây thì “ý đ đen t i”, hay nói cách khác, s “bí m t” cả các ngài mẹ tôi đ c b t mí, đó là kêu gọi các chú đã h c h t l p đ nh t, mau m n ghi tên gia nh p giáo phận cả các ngài.

Theo ngôn ngữ hi n nay, nh ông chuy n vi ng thăm nh th ch c ch n s đ c g i b ông danh t “m c v tuyền lính”, hay “m c v m lính”.

Đức Cha Ng r t “có duyên” trong lãnh vực này. Không hi u do “tuyên truyện”, hay r tai cách nào đó, mà trong nh ông k h m t s các th y thu c các giáo phận, cũng nh các dòng tu, đã kéo nhau về Long Xuyên đ giúp thng. Và thì b y gi, bản dân thiên h đ g i l c l ông này là “lính đánh thuê”.

Tr c khi đ c g i t i các giáo x, các th y th ông đ c t p trung t i Tiểu chủng viện Á Thánh Ph ông Châu Đ c, đ h c h i m t cách r t bài b n v ch đ s rao gi ông. Mẹ tôi năm th ông có

một chuyên biệt, chúng họ nên họ có họ và Phúc âm theo thánh Matthêu, thánh Luca...Ngoài ra, còn trau dồi thêm về khả năng sinh hoạt. Phần này thuộc về do các huynh trưởng họ cũng Đầy đủ trách.

Cho tôi ngày hôm nay, họ như thế nào thế này cũng vẫn còn in đậm nhớ ng nhớ u ở n không niềm khó mà phải nhớ về một người cha rất mực công bằng, nhớ cũng rất mực yêu thương con cái mình.

Có nhớ lúc ngài đã mang cho một trẻ te tua, nhớ rồi sau đó ngài lại ôn tồn an ủi và khuyến khích:

- Tao nói là nói thế, còn mày không có thì thôi, vì c gì mà phải buồn!

Trên cơ hội, ngài đã có một công bằng đối với các thế hệ.

Số công bằng này phần nào được thể hiện qua quy trình: tất cả các thế hệ của Long Xuyên đều phải đi giúp xây hai năm, cho dù đang học ở Sài Gòn, Đà Nẵng và ngay cả Rôma cũng vậy.

Các cha giáo ở Đà Nẵng cũng như ở Rôma đã nhiều lần can thiệp để xin rút bớt hay chuyển đổi thời gian, chúng họ nên một năm giúp sau khi đã xong trình độ và một năm giúp sau khi đã xong thạc sĩ học, để tránh đi tình trạng "trên tích". Thế nhưng, số giờ ngài đã quy định là đã quy định, chúng họ đổi thay.

Họ nên thạc sĩ, thế này thế kia cũng có đi học ở Đà Nẵng và Rôma, vẫn được liệt vào hàng đầu đầu, nên bù lại trong thế gian đi giúp phần lớn những thế hệ này được có vào hai "lò thạc sĩ", đó là Phú Quốc và Trường trung học Sĩ Sáu, do cha Nguyễn Thế Hùng Uyển phụ trách, để được "huyền thoại" họ trở thành "thép đã tôi thế kia", cũng giống như việc đào luyện các lính mới tại Chi Lăng: "quân trường để máu hôi, chiến trường bớt máu máu"!!!

Tuy nhiên, ngài lại tỏ ra rất mực yêu thương đối với các thế hệ.

Sau khi làm đơn xin gia nhập giáo phận Long Xuyên, mới chú ý phải gọi về cho ngài một hình ảnh. Ngài để tất cả những hình ảnh trên bàn, ghi tên từng chú. Vì thế, khi đi nghe hè, tất cả những chú đã chọn Long Xuyên làm quê hương của mình, cùng đi về với nhau để "trình diện" ngài. Mặc dù đây mới chỉ là lần gặp gỡ đầu tiên, thế mà ngài đã gọi tên từng chú trúng phong phúc, không sai một ai. Thế là tuy vậy

Thế này thế kia, các chú cũng như các thế hệ đều được hoãn dịch vì lý do tôn giáo. Một năm có nhiều đợt đi nghỉ hoãn dịch. Vì thế, khi giúp văn phòng Tiểu chủng viện Têrêxa, ngài đã bắt đầu gọi lên danh sách từng đợt cho suốt cả một năm và đưa sang cho ngài ký, rồi chốt trong đó, để có đúng họ tên lên. Ngài như rất kỳ, nên mới khi tôi đi đợt, ngài lại sang Chủng viện và nhắc:

- Mày lên Nha Đàng Viên để nghỉ cho tao.

Nói đơn giản, thế nào ngài cũng dúi cho ít tiền vào tay và bắt phải đi máy bay, chứ không được đi xe đò. Thế là phải mua vé, ra "phi trường" Vàm Cống, lên máy bay dân sự hai chong chóng và sau hai mươi phút đã tới Tân Sơn Nhất.

Cũng vì lá bùa họ mạnh mẽ là thế này thế kia, nên một số thế hệ cũng như một số chú đã lại động lòng nhân từ và rộng rãi của ngài. Mặc dù đã xuất và không còn tu nữa, nhớ vẫn gắn bó với ngài, xin ngài thuộc ban cho nghỉ hoãn dịch, để tiếp tục những năm tháng đối học, bằng không thì việc học sẽ bị chốt ngang và thế này.

Lúc này, nhiều anh đã có gan dám hỏi và ngài cũng trả lời khi xong cái nắn nắn sách, số tính lại chuyển tu trì. Ngài cũng mỉm cười trong tình huống, vì đã biết rõ tên tim đen, có anh nào học xong mà tu lại đâu.

Thế này thế kia, ngài qui định mỗi tháng cha sẽ phải cấp cho thầy xây ít là hai trăm đồng. Và khi về Tòa Giám Mục tham dự các phòng tháng, ngài còn cấp thêm hai trăm đồng nữa, gọi là tiền xe pháo, đi lại và bắt đầu.

Thế này thế kia có dịp lên thăm Đức Cha, bao giờ ngài cũng bắt đầu bằng câu:

- Mà có c n ti n không đ y.

- D th a Đ c Cha, ti n ai mà không c n ch .

Th r i ngài cúi xu ng, kéo ngắn bàn và đ a cho m y ch c đ ng.

Đ i v i các cha cũng v y. Nh ng cha nào thi u l , thì c vi c vô t đ n xin v i ngài. Chính tay ngài gói ti n, đ tên và phân phát trong đ p c m phòng thánh.

Hi n gi , m c dù đã trăm tu i, th nh ng t t c s ti n bàn dân thiên h bi u, ngài đ u chuy n thành l , cho vào phong bì và m i l n có cha t i thăm, ngài đ u s n sàng ban cho. Nh ng l y th ng là nh ng l béo!

Gã còn nh , l n kia th theo l i m i c a ban giám đ c, ngài lên Đà l t đ truy n ch c. Ngay t i hôm đ u tiên, anh em Long Xuyên kéo xu ng phòng đ chào. V a nhìn th y, ngài bèn h i ngay:

- Chúng mày mu n xin cái gì v y?

- Th a Đ c Cha, cái mà không ai ch c .

- L i ti n ph i không? Chúng mày làm nh tao nhi u ti n l m thì ph i?

- D , hình nh m i ti n b c trên th gian này đ u chui c vào túi Giám m c?

Ngài tr n m t và h i:

- Đ a nào ăn nói l u láo th ?

Nói thì nói, nh ng cu i cùng ngài v n cho anh em Long Xuyên m t s ti n đ làm quỹ chung.

Riêng nh ng anh em m i lên, l i còn đ c ngài t ng thêm cho m i ng i sáu trăm đ ng đ mua b sách luân lý c a Noldin.

Các cha giáo Đ l t h u h t đ u xu t thân t các n c ph ng tây, nên không th phát âm m t s t ti ng Vi t cho đúng đ c. Vì th , ngài th ng đ c g i là “Monseigneur Ngu” (vì không đ c đ c ch Ng). Nghe v y, m t tên Qui Nh n bèn nói v i gã:

- Đ c cha c a m y ông k quá, ai l i tên là Ngu.

T c khí, gã bèn ph n pháo b ng cách kê t đ ng:

- Còn Đ c cha c a m y ông là gì bi t không? Monseigneur Cac (Đ c cha Hu nh Đông Các).

Th là anh chàng Qui Nh n kia bèn ph i t t ngòi.

Có l cũng vì v y mà th y H B c Xái, hi n là cha giám đ c Đ i ch ng vi n Thánh Quý, C n Th , đã ph i đ i tên mình thành Tr nh Anh Tài su t th i gian tu h c t i Giáo Hoàng H c Vi n chng?

Th i b y gi , khi còn làm các chú hay các th y mà ti toe vi t lách, đ ng s r t có th s b m t “c” đ nh ch i, nghĩa là s b lo i và không còn đ c ti p t c con đ ng tu trì c a mình n a, b i vì giáo lu t đã qui đ nh m i s vi t lách đ u ph i đ c phép c a b trên và m i th in n đ u ph i có “nihil obstat” và đ c “imprimatur” đàng hoàng t t .

Vì trót đ u t vào cái ngh b c b o này, nên gã đã ph i trình bày v i cha De Diego, lúc b y gi đang làm vi n tr ng. Ngài r t ng h cho cái c m c m c i y.

Th nh ng, khi vi t xong cu n “Hình bóng cũ” và đ nh cho ra m t vào mùa Vu Lan năm 1971, mùa báo hi u, đ t ng nh công n m hi n, nh Th ng To Thích Nh t H nh đã làm tr c đó v i cu n “Bông H ng Cài Áo”, gã đã ph i trình b n th o lên cho ngài. Và ch m t ngày sau, ngài đã đ c xong và b o:

- Mày vi t cũng đ c đ y, nh ng sao không chia thành t ng ch ng, t ng m c h n hoi, ai mà c m i đ n l i đ s 1, s 2, s 3...

- D th a Đ c Cha, cái m t b y gi nó th .

- M t v i ch mi c... Đây, đ ng có mà m m ng đ y nhé. M y ông ngh sĩ là hay m m ng l m đ y.

- D con đâu có m m ng, vì n u m m ng thì đâu có làm văn phòng đ c và nh t là đâu có

đánh đ̄ c danh sách hoãn đ̄ ch cho Đ̄ c Cha.

Ngài chép mī ng và b̄ o:

- M̄ i nói có v̄ y mà đã gân c̄ ra mà c̄i!!!

Th̄ i b̄ y gī , ngài phát đ̄ ng ch̄ ng trình gây quỹ đ̄ xây đ̄ ng ch̄ ng vī n b̄ ng cách phát b̄ ng ân nhân. B̄ ng đã đ̄ c in và ký s̄ n, r̄ i trao cho th̄ y Nguȳ n Công Danh ph̄ trách, vì ch̄ th̄ y th̄ t đ̄ p. C̄ lâu lâu, ngài l̄ i đ̄ a sang m̄ t danh sách và th̄ y Danh có nhī m v̄ ph̄ i vī t tên các v̄ ân nhân vào b̄ ng.

Vì cùng giúp v̄ i nhau, nên m̄ t ngày kia gã b̄ ng n̄ y ra m̄ t “t̄ i kī n” đ̄ ngh̄ ch nḡ m. Gã nói v̄ i th̄ y Danh:

- Ông hãy vī t cho m̄ i đ̄ a m̄ t b̄ ng ân nhân v̄ i s̄ tī n đ̄ ng h̄ là m̄ t trī u đ̄ ng.

M̄ t trī u đ̄ ng h̄ i y to l̄ m, vì đ̄ đ̄ c m̄ t b̄ ng ân nhân, thì ch̄ m̄ t có m̄ i ngàn và t̄ ng chi phí xây đ̄ ng ngôi nhà th̄ Chính Tòa hī n nay ch̄ m̄ t có ba m̄ i trī u mà thôi.

Hai đ̄ a trang tr̄ ng đ̄ t b̄ ng ân nhân c̄ a mình trên bàn, bên đ̄ i t̄ m kính. Th̄ r̄ i m̄ t bū i sáng, ngài ghé vào văn phòng ch̄ ng vī n, nḡ m nḡ m nghĩa nghĩa m̄ t h̄ i, r̄ i túm đ̄ u hai đ̄ a, cú cho m̄ y cái và nói:

- Chúng mày có giúp tao đ̄ c m̄ t đ̄ ng b̄ c nào không?

- Đ̄ th̄ a Đ̄ c Cha, đây là đ̄ th̄ ng công cho nḡ i vī t, mà Đ̄ c Cha cũng ch̄ ng m̄ t đ̄ ng b̄ c nào.

- Chúng mày th̄ t là quá l̄ m, quá l̄ m.

T̄ ng truȳ n r̄ ng m̄ i khi túng tī n, ngài lī n đ̄ t n̄ n và kh̄ n v̄ i ch̄ thánh Têrêsa. Và r̄ i tī n b̄ ng đ̄ ng t̄ đầu mà đ̄ n cũng ch̄ ng hay bī t, c̄ nh̄ là t̄ trên tr̄ i r̄ i xū ng. Còn n̄ u kh̄ n r̄ i mà không linh, thì hình nh̄ ngài h̄ i b̄ h̄ n đ̄ i, đ̄ t t̄ ng ch̄ Thánh quay vào t̄ ng...

Cho đ̄ n bây gī gã v̄ n còn nh̄ l̄ i khuyên c̄ a ngài v̄ vī c s̄ đ̄ ng tī n b̄ c:

- Đ̄ i v̄ i nh̄ ng vī c c̄ n thī t, thì b̄ c trī u, b̄ c t̄ cũng s̄ n sàng chi, nh̄ ng đ̄ i v̄ i nh̄ ng vī c đ̄ th̄ a, thì m̄ t đ̄ ng, m̄ t c̄ c cũng không.

Nguyên t̄ c này đã đ̄ c ngài áp đ̄ ng vào chính cū c s̄ ng c̄ a ngài. Đ̄ ng đ̄ ng là m̄ t v̄ Giám m̄ c tiên kh̄ i c̄ a m̄ t giáo ph̄ n, th̄ mà cū c s̄ ng c̄ a ngài v̄ n luôn đ̄ n s̄ và đ̄ m b̄ c, n̄ u không mū n nói là kh̄ c kh̄ . M̄ t chī c gī ng nh̄ , không n̄ m. M̄ y b̄ qū n áo, không kī u c̄ . Gī y ngài dùng đ̄ vī t là nh̄ ng t̄ l̄ ch, nh̄ ng phong th̄ hay nh̄ ng t̄ gī y đã đ̄ c dùng m̄ t m̄ t.

Ngoài nh̄ ng b̄ n r̄ n v̄ i công vī c xây đ̄ ng giáo ph̄ n, ngài luôn dành l̄ y nh̄ ng giây phút thinh l̄ ng đ̄ c̄ u nguȳ n, cũng nh̄ làm vī c m̄ t cách riêng t̄ và trí th̄ c, ch̄ ng h̄ n nh̄ vī t nh̄ ng bài hū n đ̄ c, đ̄ ch tr̄ n b̄ sách các bài đ̄ c và nh̄ ng tác ph̄ m đ̄ s̄ khác nh̄ cū n “T̄ thū t” c̄ a thánh Augustinô. Khi đ̄ c l̄ i b̄ n đ̄ ch c̄ a ngài, gã m̄ i th̄ m ph̄ c s̄ am hī u rành r̄ i tī ng Pháp c̄ a ngài.

B̄ ng tâm tình c̄ a nh̄ ng nḡ i con giáo ph̄ n qua nh̄ ng k̄ nī m đ̄ c ch̄ p n̄ i, gã c̄ m th̄ y qū th̄ c ngài là m̄ t nḡ i cha trên c̄ tuȳ t v̄ i.

Gã Siêu gasieu@gmail.com